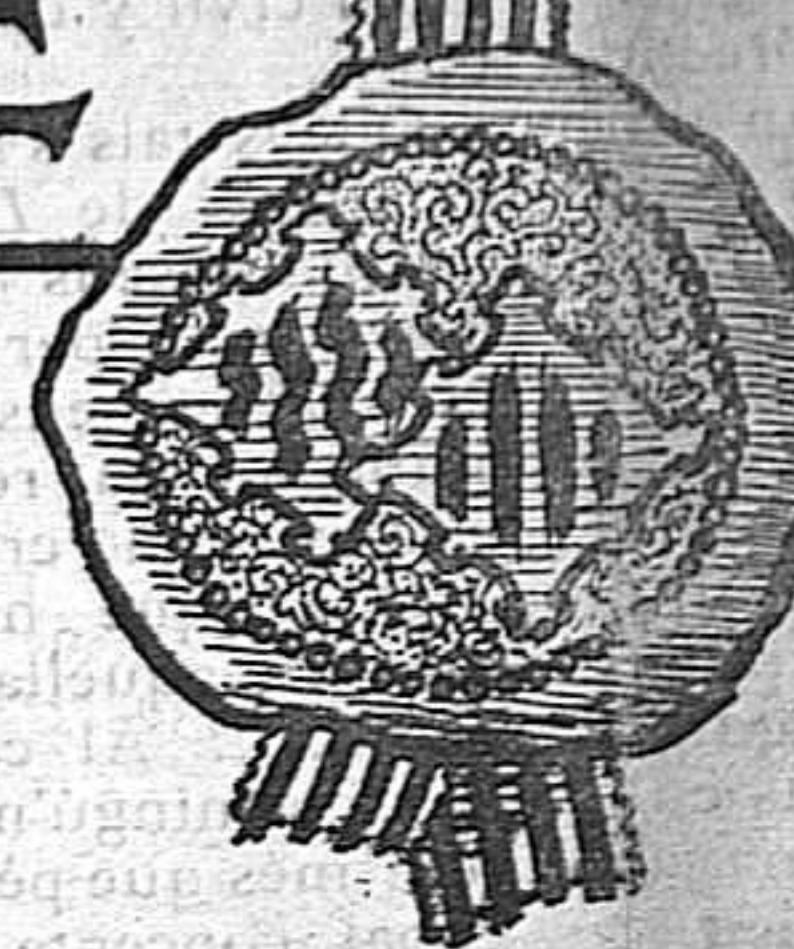

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 7.—Núm. 333.—Dissabte 29 de Desembre de 1906

PORTAVEU DE LA ASSOCIACIÓ CATALANISTA Y DEL CENTRE NACIONALISTA CATALÀ

L'actitud d'en Maura

Lo que fa dels conservadors espanyols ha volgut refer-se de la terrible ensòpegada que suffri al calificar de *montón* la Solidaritat Catalana. Y com hi há món que ha lluit! Lo seu discurs contra la conseqüència de l'amnistia, los seus treballs pels impossibilitaria o ferla fracassar, no hi há d'autre de que, si d'una part li portaran l'aplaudiment entusiasta dels que a l'ombra de l'actual règim viuen, d'altra banda haurán guanyat lo despecti definitiu de Catalunya.

Un home com en Maura, que ha consentit impossible les mides injustes de rigor contra la nostra terra, que no ha tingut lo valor suficient pera protestar dels actes que per determinades classes s'han realitzat contra drets tan sagrats com la propietat y l'inviolabilitat del domicili, que ha consentit l'aprobació de la inicua llei de jurisdiccions, no tenia pas dret a parlar com ho ha fet ara en nom de l'autoritat y de la justicia.

Ahont era aquesta autoritat y aquesta justicia, fa pochs mesos, quan en plenes Corts se discutien los dogals que convenia posar la nostra terra? Ahont era la *guardia* de l'home d'Estat, la valentia y l'èxisme de que en aquesta ocasió ha volgut donar proves, allavors, quan ab escarni de tot lo món civilisat, trepitjant totes les nacions del dret, passant per sobre de tots los principis liberals, mentres s'escalsava als infractors de la lley, als perturbadors de l'orde que els mateixos estan encarrerats de guardar, s'oprimia y condemna va les víctimes y's preparava un parany per fer més trista y abominable llur condició?

Allavors la soperbia d'en Maura no tingue pera's catalans, que sens distinció de colors nos uniem pera defensarnos, més que una frase despectiva: nos calificà de *montón*. Avuy al veure que aquell *montón* era una fortalesa inespugnable, que guanyava batalles y imposava'l seu criteri al mateix govern, ha volgut fer un discurs trascendental pera acabar donant la raho a n'en Lerroux, que es l'encarnació de l'odi a Catalunya.

Però no consisteix en això precisament lo gran erro cometès per en Maura. Ell, ab la qüestió del partit conservador, porta annexa també la representació d'una part del monarquisme espanyol, l'única que en moments determinats havia fet concebir certes esperances a alguns catalanistes. Qui ho ignora que hi havia hagut en la nostra patria simpaties gens despreciables per alguns dels homes del partit conservador, simpaties que forsolament s'havien estendre al règim que aquells defensaven y sostenien?

Donchs, en Maura, o molt nos errém, o ha vingut a matar per sempre més aitals esperances. Lo partit conservador ab son quefe al cap, es d'ara endavant enemic declarat de Catalunya, de la seva llibertat, de les seves reivindicacions. Y com, per altre canto'l partit liberal, també ha deixat de tenir vida en aquesta terra, resulta ben clar que l'actual règim monàrquic ha de contemplar entre els catalans, ab indiferència completa, o ab manifesta enemistat.

A nosaltres ben poch nos importa. Les nostres idees, los sentiments que ns fan lluitar, l'ansia que ns mou a treballar per Catalunya, està ben per damunt d'aquestes coses. Però no deixem de comprender que totes les solucions de govern, tots los problemes polítics s'han de resoldre y concretar en la realitat. Y es clar que fins los més indiferents, fins los que més impossiblement miren les qüestions de formes, lo dia que sia necessari tenirles en compte, s'inclinaran a les que menys entençan oposin a la seva manera de pensar, que allò ahont a un no li volen de grat,

es molt natural que no hi vulga anar per farsa.

Y veus aquí que quan això arribi, per que arribarà indefectiblement, serà la millor ocasió pera que en Maura rebi una felicitació tan entusiasta com la que diuen ha rebut aquets dies ab motiu del séu discurs. Serà la felicitació de tots los catalans que haurán comprès que lo que no serveix o no està en condicions de servir, es mejor arreconarho de cop y volta.

PÈRE MONCADA.

L'ideal autonòmic

y'l servey militar

II

Lo progrés y l'avens de les nacions, les idees polítiques y socials, tenen un camí a seguir; los programes polítics deuen ser y són adaptats a les necessitats de l'època; a un principi se n'hi oposa un altre; lo que avuy es una solució per un problema, demà pot deixar d'esserho; moltes vegades s'ha d'optar per lo més pràctic, de moment, que no sempre es lo mèllor. Això explica que pochs anys endarrera tinent en compte, que del servey militar, se'n lluiraven molts; l'un perquè estudiava per tal carrera, l'altre perquè pertanyia a una corporació que's dedicava a un si determinat, y qui per tenir quelcom d'influència o algun ral ben disposat, era tan marcada la desigualtat dels uns ab los altres, que al pronunciarse lo mot d'igualtat devant la lley, tots los cors s'aixamplaven, lo poble, la massa, los humils, aquells sobre quines espalles hi gravita tot lo pès de l'Estat, prenen per igualtat y justicia lo que realment no n'era feren seva la bandera de fòra quintes! En proba de què'l poble no reflexioná gaire lo que allò volia dir, recordis lo que passà en aquesta comarca ab l'apòstol d'aquesta idea, ab lo Senyor Castellar, que al crit de fòra quintes! s'emportava a les masses, y al dir fòra quintes, volia dir fòra sorteig, volia dir servey universal y obligatori, y'l pùblic no ho entengué pas així.

Aixís com en una societat mercantil, a la qual cada soci hi aporta diferent capital y treball, la verdadera igualtat la verdadera justicia, no consisteix en repartir llurs beneficis en una cantitat igual a cada hu, sino que l'igualtat y justicia ben entesa nos mana donar los beneficis en proporción, al capital aportat y al treball; aixís com en lo reparto, de les diferents contribucions que son una obligació vers l'Estat, no fòra just, senyalar un tant igual per tots, sinó que's proporciona a la riquesa, donchs lo servey militar, que en últim resultat no es més que una obligació vers l'Estat o nació corresponent, no es just ni equitatiu que sigui igual per tots los habitants; com no es pràctic marcar la durada del servey en proporció a l'obligació real de cada hu.

Alguns fan argument a favor del servey militar universal, dient que si hi hagues sin d'anar tots, algunes campanyes desastroses no s'haurien emprès. No m'atreviré a negarlo. Però tots los inconvenients del sistema actual, tots y algun més los té'l servey obligatori, perquè si abusos se cometan avuy en la revisió d'expedients, més se'n cometrian, si inconvenients té'l deixar llur professió, ofici o carrera, ab un contingent de 80.000 homes, a les hores los perjudicats foren tots, si avuy la disciplina obliga a alguns a defensar idees, principis, institucions, no conformes ab lo modo de pensar propi, ab lo servey obligatori serien molts més, y es un trist consol quedarse un borni perquè un altre's quedí cego.

L'instrucció militar obligatoria no es

més que un terme mitjà, entre'l sistema actual y'l servey obligatori, no es més que un pont per passar de l'un a l'altre, ab més inconvenients que cap d'ells, per lo que's refereix als individus que entran en quinta y una ventaja per la burocracia, perquè augmentaràn los ingresos per redencions, puig aixís com avuy solament redimeixen los que entren en lo cupo o siga los que treuen número més o menys baix, aleshores tots haurán d'affuxar la mosca, per cada molestia que voldrán evitarse, desde pagarse manutenció y vestit. Si això prosperés no caldrà preguntar per la seva etat: los joves de 20 a 21 anys la portarian tots marcada al cap fins hont arriba l'uniformisme! Si ns hi fa de por la llibertat individual, que ni sisquera volen que un se talli'l cabell del modo que li dongui'l gust y la gana! Com pot ésser que la sentinjamay l'autonomia's polítics que això disposan! Com pot ésser que transigeixin ab nostres doctrines deslliuradores los que estan acostumats, los que tenen lo dret de graduar lo fret y la calor que deuen sentir los altres, dispositos l'abric, lo vestit, lo calsat que deuen posar!

L'Estat que això obliga a qui temporalment contra sa voluntat, o quan menys sense sa adquiescència ha de deixar son modo de viure, no será jamay un Estat d'homes lliures. Com volen que dongui l'autonomia, al municipi, a la regió, si corriena per negarla a l'individuu, que's la base, lo fonament de tota nació? Y tot això encare tindrà explicació, tindrà dispensa, si fos indispensable, si fos absolutament necessari, si no hi hagués altre medi, si no tingués substitució: que ha venhi un medi més just, un procediment més convenient, un modo de fer més pràctic y possible, un sistema mèllor de satisfacer la necessitat de tot Estat de tenir eczèrcit que respecti casi en absolut la llibertat y l'autonomia de l'individuo, no té ni dispensa ni explicació possible.

Aquest medi més just, aquest procediment més convenient, aquest modo de fer més pràctic y possible, que respecta en absolut la santa llibertat y autonomia de l'individuu, es sustituir lo sistema actual de reclutament, per lo servey militar ab voluntaris.

Que'l servey militar per medi de voluntaris es pràctic, no cal escarrassar-se gaire per demostrarho; basta solament recordar que alguna gran nació lo té implantat y que li es suficient pera subvenir a les necessitats fins de guerres colonials. Nacions ben petites, no tenint altre eczèrcit que'l voluntari, són respectades en sos drets y independència. Y no cal cercar fòra de casa arguments. Que per ventura los nostres voluntaris a l'Africa no van donar quan menys tan bon resultat com l'eczèrcit fersós? Que per ventura mancan voluntaris pera cubrir les places dels còs de guardia civil? Lo servey per dit còs prestat, que ho fòra més ni tan bé, fet per forsos? Lo còs de carabiners y policia no es tan nolis esclusivament per voluntaris? Que l'eczèrcit necessita un contingent més gròs, es veritat, però aquests cents y mils d'emigrants que abandonen llur patria per manca de medis de viure, ne donarien un gran contingent de voluntaris; ab la ventata que molts dels que avuy marxan maleintia, restarien aquí útils a la pátria.

Que per estimular la concurrencia de voluntaris deurián mellorar les condicions higièniques dels quartels, cuidar mèllor de les necessitats del soldat, modificar costums arcaïques y moltes altres coses que no són del cas enumerar. Què dubte té? Però què per ventura no es just que a qui presta un servey se'l cuide y recompensi? Que això significaria probablement un augment de gasto a l'Estat (que hi ha qui ho nega): què significaria un petit gasto, devant la llibertat conquistada?

Los autonomistes tots, blancs, negres

y vermells, tenim obligació d'insistirhi, molt y moltissim sobre aquest punt que us uneix; cal fixar-se quèls polítics centralistes, nostres enemics, no fan més que ressucitar qüestions que puguin dividir-nos. Al seu nefast divide y vencerás, ténim obligació d'oposarhi l'unió fa la fòra y cridem sempre que tinguem ocasió fòra quinches, visca l'eczèrcit voluntari, visca l'autonomia!

JOSEPH MESTRES.

Vilallonga, Desembre 1906,

DEL PRIORAT

Molt aviat haurán de ferse eleccions provincials en aquesta comarca. Siguient la Cambra agrícola de Falset y sa comarca, l'entitat més important constituida dins de la mateixa, haurà de començar a preocupar-se d'aquesta qüestió, tant per aquestes eleccions com per les altres de diputats a Corts. Cal, donchs, que la nostra comarca's desensopeixi y que començui a pensar que es lo que més li convé, si decantarse ab fè y entusiasme per la política catalana que representa la vida, o per la política burocràtica que representa la mort.

Tothom està ja convençut de que lo que falta a Espanya es justicia y de que la política del caciquisme, del favoritisme y del clientisme no s'ha allunyat cada dia més. Tothom està ja convençut de que lo que falta a Espanya es administració y de que la política de les oligarquies madrilenes ab llurs monopolis y llurs pressupostos de farsa l'empitjoren cada dia. Tothom està ja convençut de que lo que falta a Espanya es treball y de que les concupiscències burocràtiques malbaraten tota l'esperit nacional, menjantse, abans de construirlos, los barcos, los canons, los pantalons, los canals y les carreteres. Y el poble que té ànsies de vida, devant de tan tràgic espectacle, no ha de creuarse de brassos y ab resignació musulmana contemplar imòbil possible com la casa s'enruna; sinó que, pera tranquilitat de la seva conciència ha d'aportar son esfors al bé comú, ajudant ab fè y entusiasme als que treballan pera traures des sobra tanta vergonya y tanta miseria com encarna la política burocràtica que als ulls del món civilisat nos desonora.

Si la Cambra agrícola de Falset y sa comarca's preocupa del benestar material dels seus associats, cal que's fassin ben bé càrrec de tan important qüestió y que en les prop-vinentes lluites electorals obri en conseqüència. V. ESTREM.

Falset 25 desembre 1906.

Lo meu pessebre

A casa, quan jo era noi, feiam pessebre. L'avi, que era afamat pessebrista, portava a la fira de Santa Llúcia y allí's desdinerava pera satisfacer mos caprichos. Tot m'ho deixava comprar y gosava veient com jo m'embaldalia devant d'aquelles parades plenes de figures de diferents mides, y sols me renyava donantme il·lusions, que recordo encara, quan jo abia tossúderia propia de la quixalla, volia comprar un cassador ab l'escopeta de plom, lluèntia, nova de trinca.

De tornada anavam tant carregats que gairebé no podíam bellugarnos: suros, molsa, bruch, pomes y les butxaques planes de figures.

La vigília de Sant Tomàs anavem a la platja de la Mar vella a recullir sòra y la ficavam dins d'un saquet, servintnos per arreglar los caminals y'l lit dels rierols que presentavem ab tota propietat.

Sobre tot la propietat! L'avi n'era un es-

clau, y jo, ab la meva inexperiència y ab prou ganes de volguero fer tot, li costava moltes enrabiades, particularment un dia que d'amagat d'ell vaig comprar una figura que representava un capellà ficit dintre un confessionari.

Sí'm descuidó m' mata. Va tirarme entre cap y coll un poble de suro ab un pastor y mitja dotzena de cabres.

A l'inauguració del pessebre hi anava tota la família. Cantavem, tocavem los ferrets (l'avi no permetia que's toqués lo piano), tota la parentela' celebrava y l'avi's rejoyenya.

Pels Reys hi posavem l'Adoració, y al arribar a la Candelera les llàgrimes nos corrian cara avall.

Aquell pessebre que per mí sintetisava la bondat de tot l'any, que tants afanys me costava, havia de desferse: l'oportunitat passava.

Si ns ne donava de pena!

Ab mitjies excuses encare'l feiam durar una setmana més. Un dia per l'excès de feina, l'altre perque encare venia gent que no l'havia vist. Y així passaven vuit dies fins que arribava l'hora fatal. Llavors tots dos, silenciosos, ab lo cap acotat, agafant les figures ab cuidado, ho desavam tot, contemplantlo com qui contempla l'enramament del castell de ses ilusions més doloses, més íntimes, y, quan sols quedava la carcanada feta de llistons y taules, quina tristor!... quina anyoransa!...

Després, al passar pel devant de l'habitació ahont hi guarníam lo pessebre, trepitxavem ab respecte, guaitant de reull, anyoradissos, com si allí dintre hi tinguessem reclòs lo cor, com si allí dintre hi hagués un cadavre de cós present.

Are l'avi s'es fet molt vell; los anys li pesan, ha perdut l'humor, jo m'he fet gran y a casa no se n'ha fet cap més de pessebre... ja cap més!...

Cada any, a l'arribar les festes de Nadal, vull probarlo y no puch.

Ja me'n guarniria un de pessebre; mes ben segur que no agradaría, y si l'ensenyança a l'avi, j'com me renyeria al vèure!

L'hauria de guarnir per mi sol y fóra tot sol a contemplarlo, perque ningú l'entendria.

Enlloch d'anar a la fira de Santa Llúcia a buscarhi figures, aniria a la fira dels retalls y'n tornaria ab lo cap plà y l'ànima condolida.

Les figures no anirian ab sandaries, vestides ab trajos hebreus, no, que hi posaria homes vestits com are'stilla y dònes d'ulls blau de cel, boniques, pentinades a la vièrge, vestides d'última moda, perfumades ab trèfle incarnat!...

Les cases no serien de cartró ni de suro, serien grans, belles joyes d'arquitectura refinada ab molta riquesa en lo decorat y molta vilesa en l'ànima dels que les habitarien...

Hi posaria un riu ab una nau de vela blanca, ben blanca, una parella enamorada dintre y un home a terra ab lo crani fet bossins per un revòlver «Puppy» ni quelat, que estrenyeria ab mà freda.

Enlloch del temple de Salomó, hi posaria una capella tota daurada, de gentils àguiles ab un Sant Christ guaitant amennador a un pare que's ven l'honra de la seva filla per un grapat de moneda...

També hi posaria una cambra ben enbaunada de violeta, ab una parella jove, jurantse amor etern, infinit... Y en aquella cambra hi hauria un calendari aturat en lo dia que jo sé, apropi d'un relletje d'esfera negra y àguiles niquelades, marcant un moment que jo coneix, un espasme misteriós, plè de somnis y d'ilusions.

Les cançons que s'hi cantarien en lo meu pessebre, no serien pas les de quan jo era noi, ensopidores y de lletra rutinaria, serien fragments de música wagneriana ben tristes y esgarrifoses que arribarien a l'ànima, fentla plorar per dintre; y la lletra d'eixos fragments seria poesia grisa y malaltisa, versos sense rima y sense paraules, versos d'aquells que no s'han escrit enlloch y que'l cor sab de memòria, repetintlos totsovint quan gemega y s'anyora...

Enlloch del rey negre, hi posaria als miserables que m'han calumniat, a l'ignorant envejós, a l'amich fals, als hipòcrites que ab llurs trasses y manyes han vo'gut destruir la meva felicitat...

Tot fóra modern, molt modern; y j'com me renyeria l'avi!

J'hi posaria tantes de coses!

Un tenor de veu mascle que cantés ab delicadesa la *siciliana* de la *Cavalleria Rusticana*, feixos de quartillas, versos cromats, drames de tendència regeneradora, un sol que agonitza en una tarda d'hivern, una malalta que passaria cap al

fons, una caixeta blanca petita, molt petita, ab un albat dintre, una carta anònima rebregada de tant llegirla y rellegirla, un *Duval* del *Quartier I. tin* que'm recordaria la meva joventut d'artista, un número comptat d'estrelles llunyanes y un anell d'or cisellat ab un lema que diria... Ja ho sé lo que diria...

Y aquest fóra'l meu pessebre, fet de retalls y retalls d'ànima que encare bategan, embaumat ab essència de sospirs, garnit de fulles mortes xopes de llàgrimes, illuminat feblement ab clarors d'esperances llunyanes, simbòlic pels desconeguts y molt apropiat pera mí, perquèls fets culminants de la meva vida van agermanats ab les figures y objectes que hi havien.

Mes... no podria ensenyarlo perque ningú l'entendria, no més jo, no més jo que sé les penes que'm costa recullir cada figura, cada objecte, y enlloch de la carcanada feta de taules velles y llistons, hi posaria molts cabells blancks, nits d'insomnis, hores d'angúnia, una ànima llàtzera, un cor sagnant y moltes llàgrimes...

JASCINTO CAPELLA.

Comentaris

Cosetes de "La Cruz"

Tots recordèm aquells violents articles, aquelles apassionades invectives de *La Cruz* contra una novella y respectabilissima societat pel *gros delice* de no incloure una assignatura de religió en l'ensenyansa complementaria d'adults. Lo que molts no saben es que, cremat tal volta'l *diario catòlico* per nostres contundents respostes y pel paper no gens lluit que feu en aquella ocasió, s'ha negat a publicar en llurs columnes totes les noves que se li han remès que fessin referència a l'ensenyansa o a altres actes de la societat a que'ns referim; y en canvi, quan s'ha tractat de molestarla indirectament ab escudellers articles contra'l *laicisme* o de combatre per taula al catalanisme, ja ha sigut una altra cosa: les estisores quan no'l migrat cervell del confrare s'hi han rabejat de bo de bo.

Donchs, bé; no fà pas massa dies, prenent del periòdic professional *El Magisterio Tarragonense*, y ab un pròlech en que declarava estarhi conforme, lo *Diario de Tarragona* publicà un violent article contra l'ensenyansa que donen les congregacions religioses. Vegin per mostra els següents paràgrafs:

«Pero tratándose de las órdenes religiosas varía la cosa; el título que se exige á un seglar no hace falta; ni es menester aquilatar sus aptitudes ni demás conocimientos pedagógicos, porque ya los trae la orden á que pertenecen. Y así se dán casos que algunos que poco há desempeñaron oficios mecánicos y que, por su cortedad de alcances, vieron problemático el seguro de la vida, han ingresado en la orden y ya los tenemos hechos y derechos por arte de birli-birloque convertidos en entendidos profesores. Y deben serlo; porque sin otros merecimientos ni más exigencias, sus establecimientos se ven repletos, y los padres pasan por todo con tal que sus hijos vistan el galoneado uniforme.

Y, entre tanto, el maestro, el verdadero educador de la infancia, que ha dedicado su juventud al estudio para lograr el título que le acrede, y luego ha consagrado su vida practicando la ciencia de la educación y conseguido brillantísimos resultados, tiene que sostener una lucha imposible contra los elementos que se le conjuran para arrancarle los pocos discípulos y llevarlos á esas órdenes que más que religiosas son mercantiles.

Sépanlo de una vez los padres: la mayor parte de los que enseñan en esta clase de establecimientos carecen de título profesional y se hallan en tal estado de ineptitud para conseguirlo, que pocos se atrevan á solicitar examen de aprobación en las Normales e Institutos. Y si alguno, *rara avis*, se atreve, jamás lo hace en el establecimiento oficial de su residencia, sino que emigra buscando ambiente propicio donde la benevolencia le ampare y no sufra deterioro la fama de su excelsa sabiduría.»

Alguns esperaven que *La Cruz*, l'orgue de l'Arquebisbat, sortiria en defensa de les órdes religioses, sobre tot tenint en compte que'l *Diario de Tarragona* sempre ha volgut passar per catòlic *enrage*, y fins fa poc logrà publicar avans que *La Cruz* la darrera pastoral del Sr. Arquebisbe que, segons los telegrames de Madrid y la premsa del *trust*, tant ha sigut elogiada per sa

forma suau y per la manera delicada y fina ab que tracta de la circular sobre'l matrimoni civil y del projecte de lley d'associacions.

Que's tals s'han enganyat, ho diu prou lo silenci de *La Cruz*, que segurament guarda's seus *impetus catòlicos* pera millor ocasió: per exemple quan se tracti de combatrer sense rahó al catalanisme o alguna societat realisi qualsevol acte que no encaixa al criteri *rigorista* del confrare.

Que aquè hi diem nosaltres?.... Res: repetim aquella sabuda frase: *Guarda e passa.....* Al cap y a la fi, en aquest assumpte ningúns empeny pera redolar. No fem més que pèndrem nota pera formarnos cabal concepte de la fermesa de conviccions y de la bona fè ab que discuteix certgent.

**

Però si la religiositat y'l catolicisme de *La Crnq*, nos té a nosaltres sense cuidado, no li hem de permetre en canvi, que, ab l'autoritat y respecte que ha d'imposar lo tenir un director que vesteix hàbit, puga insultar de qualsevol manera, usar un llenguatge groller, atacar reputacions ab la mateixa forma que ho podrà fer una marmanya.

No creyem que les sotanes estiguin renyides ab l'educació, ni que la religiositat sia incompatible ab la bona criansa, ni que la moral s'hagi de predicar y imposar ab renys y mals modos que, en boca de segons qui, fan l'efecte dels més abominables renechs.

Si *La Cruz*, vol, per exemple, exercir lo difícil art de la crítica teatral ab la serietat y la decencia a que llurs lectors tenen perfectíssim dret, es necessari abans que tot, que sapiguem per quins cinqu sòus combat un dia la representació d'un drama sacre com «*La Passió*» y alaba l'endemà que's posi en escena un altre drama sacre com «*Lo naixement de Jesús*», y'l per què passa en silenci una obra de tendències anarquistes y en canvi li promou un esclat d'indignació una altre obra de moralitat més o menys duptosa.

Es que *La Cruz* té diferent criteri segons se tracti de l'*«Ateneo Tarragonense»*, del *«Patronat del Obrero»* o de l'*«Atenéu de Tarragona»?* Es que's homes que la dirigeixen son tan petits de cor y de criteri tan raquitich, que's mouen y parlant a impulsos de baixes passions y sense altra finalitat que les conveniences d'empresa?

Sapiguemho, que's digui ben clar, que no s'amagui ab hipòcrites escarafalls, ab ridícols escrupuls de beata farinera. Més, així y tot, quan arriba l'hora d'alabar o de criticar, no segons l'esperit de justicia que en tota alabanza o crítica ha de resplandir, sió segons la conveniència, l'apassionament, l'odi o qualsevol altre sentiment baix per l'istil, fassihó'l *diario catòlico* en un llenguatge més culte, més enlairat, més propi del sacerdot a qui está encomanada la seva direcció y més adequat per la classe a qui preten representar. Fan pagar tan poca cosa per parlar bé!

Y si això no es possible, senyors de *La Cruz*, plèguin lo ram, què pera sentir insults y grolleries no cal que's publiqui cap diari a Tarragona; ab donar un tomet per la Plassa dels Carros, los dies que no hi ha feyna, o pel carrer del Portalet, a primera hora de la tarde, n'hi ha prou y massa.

Les vetlles a l'Atenéu

ROMPENT VINICLES

Lo dissape de la setmana passada se efectuà l'estrena del drama en tres actes y en prosa *Rompent vinicles*, del que n'es autor nostre benvolgut amich lo distingit escriptor En Manel Font y Cabot.

L'autor sentí'l drama y tingué forsa y esperit pera escriurelo ab la cruesa y aspror que'l concebi, sense estudiar al públic heterogeni que aplaudeix si s'emoiona o bé plora per un conte trist qualsevol.

Posat a rompre, l'autor ha romput també la muralla o vel de la propia subjecció, a la que quasi tots los autors se lligan a l'escriure pera'l teatre.

Això ni ho critico ni ho alabo, encare que més aviat me decanto a aplaudirlo, donchs questa valentia sincera, franca, no molt corrent, es propia tan sols de temperaments lliures, deslligats en un tot de convencionismes que, més que contra la moral, van contra'l lliure pensar de cada home. Are, en quant a l'obra, la seva finalitat y'l seu argument per lo que's refereix al drama de l'amich Font, poch vull dirli jo, encare que igualment que ell, tinc també prou esperit d'independència pera dirli que no'm va satisfe

comprehend, no obstant, que dient no més que això, dich massa.

No, no puch acceptar la finalitat de l'obra (deixant are la part literaria, de la que'n parlaré després) per creurerla inadmissible en la realitat de la vida. Lo drama pertany al teatre de les idees, conforme; però no al teatre vivent. Es un lamentable erro.

Creyeu que'm vaig esborrar? No, molt al contrari; va sorprendrem, però moltíssim y'm va fer sentir una fonda emoció, un terrible cop d'esgarrifansa desposta al final, donchs olvidant llavors l'idea y acceptant no més que l'art crù y tan bellament exposat. me produí un veritable moment de quietut solemniosa, gran y quasi quasi vos diré de tanta impresió com no tinc record d'haverla sentit mai en lloc.

Perquèl final del darrer acte, n'es de fort, intensament horrible, però abona en favor de l'autor la destressa en trobarlo, en sentirlo y més que res en ferlo morir, ab interès pera l'espectador que ab los ulls fits a l'escena està ben lluny d'esperar un desenllàs tal com l'autor lo concebeix. Tan mateix lo silenci del fill y la jove que s'acaba de casar y'l del pare, recent casat per segona vegada, arriban al cor de l'espectador. Aquells personatges en quin rostre s'hi veuen sagerades tantes coses que no més sap l'ànima y les calla prudentment perque no sabrà tampoc dirles encare que volgués, són un hermós retrat de plasticisme que l'autor ha sabut fer que acredita en ell una condició bonissima pera'l conreu de l'art dramàtic. L'esclat de sorpresa per part de la dona y fill a l'escena darrera, quan mort lo pare en brassos del fill, mentres la casada plora amargament sa dissot, un altre y no menys ben trobat y estudiad bossi dramàtic. Llàstima que l'assumpto que motiva'l drama no siga mereixedor de tan belles condicions literaries com demostra posseir l'autor!

Deixém, donchs, l'idea, l'assumpto del drama, lo que l'autor sembla que vol que siga, y anèm a la part literaria de l'obra.

Si no he pogut elogiar a l'amich Font per lo que son drama representa, en canvi'm plau felicitarlo per son estil y per lo llenguatge dels actors. L'estil es nou y d'una novetat molt ben entesa. La trama's va descapellant pausadament, donant temps a que'l públic ho capeixi al serrat que s'ha de fer. Sembla que vagin reflexionant lo que diuen y bona prova d'això es que'l desenllàs ix quan l'obra està a les acabances. L'espectador, com l'actor, estudia l'obra y arriba a interessarse per la solució y sembla que la busqui. Aquest estil es molt apropiat pera fer serenar als públics que no van al teatre sino a entusiasmarse per parlaments llargs y aplaudirlos rabiosament si l'actor los sab executar com cal; però jay! d'ell si ensopega a mitj camí; enfossa l'èxit de l'obra.

Literariament, *Rompent vinicles* es de bona mena. L'autor, trassut en lo llenguatge de la gent pagesa, los hi fa dir lo que ells explotaniam dirian. Sense entretindres en pulirlo resulta agradós y fàcil. Lo dialech llisca ab naturalitat, sense rebuscaments ni falsies.

Lo segón acte principalment, es molt arrodonit y escrit ab molt d'estudi escènic. Sens dupte es lo mellor de tots.

Los personatges ben trobats, excepció feita de l'Antòn, l'oncle, aquell americano que diu molt més de lo que fà y no practica pas les seves filosofies socials. Són molt bones d'oir, però com no'n realisa ni una, trobo que no caldrà pas que les diugués. Sembla'l patró Aranya.

Com de passada siga dit no es necessaria la seva presència en lo drama, més aviat crech que hi sobra. Y tant com potria fer aquest oncle al meu entendrer!

L'autor fou cridat a l'escena al final del segón y tercer acte.

Era de justicia. Que per ventura no es un treball literari! drama del Senyor Font! En aquest hi ha tot lo que un drama pot tenir; argument; fals, però, ben original. Censurar y desanimar-lo fòra injust. Ab franquesa catalana y ben clar he dit lo meu pobre parer.

Ell pot també trobarlo equivocat, donchs soch un y ell un altre.

Jo'm permeto alentarlo al conreu de l'art dramàtic pera que puga un altre dia dirne no més que lloances ben mereixedores.

Lo blat, mirat així de cop d'ull, tot sembla groch y lluent. Per això v'és després la destria y'l que's més sencer y plè, guanya en preu y estima. Y lo mateix passa en totes les coses de la vida. Com m'hi há, més se valúa entre lo bò, lo mijà

y lo que's dolent.

Lo Senyor Font, a l'escriure son primer drama ho degué de tindrer en compte y feu lo que'l seu criteri li dictá. Doná esbarjo a un desitj, y al ferlo, malgrat la cruesa de l'assumpto, ha satisfet un ideal, ha complert ab una irresistible voluntat de la seva ànima. Lo públich que li ha fet de jutje ha dictat també'l seu fallo. Abdós poden mostrarse satisfets.

Los actors se lluiren com de costúm y's feren mereixedors de forts aplaudiments.

B. M. y B.

Igualtat devant de la llei y la constitució

Lo Gobern per fi s'ha ajupit a les exigències dels blataires de l'interior, y un cop vensudes, com ha pogut, les dificultats que s'hi oposaven a conseqüència del tractat ab los Estats Units, ha presentat a les Corts lo projecte de llei augmentant lo dret de duanes dels blats estrangers en 2'50 pessetes or per cada 100 kg. que s'impartin, a més de les 8 pessetes or que ja paga, segons l'arancel vigent. Lo blat avuy a l'extranger té un preu promitg, segons classe y pés específich, de 16 franchs los 100 kg.; així ab los 8 franchs de dret d'entrada que avuy paga, té una protecció lo blat del 50 per 100 del seu valor; però els senyors blataires (no s'han de confondre ab los agricultors) de l'interior no'n tenen prou ab un tant petit dret protector, y tant s'han exclamat, han fet, han dit y fins amenassat, que han lograt que'l paternal Gobern que patim se's escoltes y presentés lo projecte de llei de que parlem, aumentant los drets d'entrada sobre'l blats fins a 10'50 pessetes or per 100 kg.; lo que representa la migrada protecció d'un 65 a 70 per 100 del seu valor, segons sigui aquell.

Una cosa cal remarcar, y és que precisament aquells senyors que més escarafalls feyen contra les industries catalanes, pel gran delicte de que l'arancel actual les protegia d'un 25 a 35 per 100 (advertint que son en número molt reduït les que tenen tanta protecció); aquells mateixos senyors, lluirecambistes alguns de ells, per més senyes, son los que avuy intriguén y apresen, apoyant les pretensions dels blataires de l'interior, obligant al débil Gobern a sucumbir a llurs exigències.

Però hi há més encara; se tracta aquí d'un produpte de la terra, d'una primera materia alimenticia, base principalissima y casi insustituible de l'aliment de l'home. ¿Y a un produpte d'aquestes condicions y naturalesa se l'encareix ab un 65 per 100 del seu valor, quan se regateja y troba excessiu un 25 per 100 de protecció a alguns dels productes manufacturats de fabricació nacional? No s'ha de dir lo calificatiu que això mereixerá, segurament, a tot lo que's paix a un moment a considerarlo.

Els curiós lo que aquells dies està passant al parlament espanyol, als catalans, si bé ab un inri per afront y sense satisfer als drets ni a la justicia, nos donen una amnistia bastant amplia; als castellans los acontentan ab l'aument arancelari sobre'l blats; y conservadors y lliberals, de comú acord, han fet l'arreglo pera que pugui tenir la solució que més convingui y agradi a qui està darrera de la cortina. Tot plegat fa l'efecte d'una tapadora pera amagar tanta miseria y brutícia y pera aguantar-se'l govern uns quants dies més en lo poder; però se sent ja la farum de la descomposició.

"VALENCIA NOVA"

Ho va resultar una Valencia nova la que estan laborant los regionalistes valencians. Es una Valencia que renaix en son antich esperit, dintre del mon nou de la moderna civilisació.

Lo diumenge passat, la societat regionalista «Valencia Nova» va tenir Junta general pera renovació de càrrecs, y feta la votació, la Junta directiva quedá constituida així:

President, don Faustí Barberá, vis-president primer, don Rafel Criado, vis-president segón, don Manel Cortell. —Vocals: don Eduard Boix, don Lluís Queralt, don Manel Berusell, don Manel Moltó, don Lluís Mora, don Joseph Amat, don Eduard Altarriba, don Artur Domingo y don Antoni Mora.

Acabada la votació, lo president honorari senyor Puig Torralba, ab breus paraules presentá a la concurrencia'ls elegits, que foren molt aplaudits.

Don Faustí Barberá doná les més corals mercés per l'honor que se li havia fet y

demaná a tots que li donessin la seva entusiasta cooperació pera poder cumplir dignament la tasca que li havien encomanat.

Digué que'l regionalisme no és lo separatisme, com diuen a Madrid, calumniantos, ni té, al menys a Valencia, les tendències atàviques y retrògades que altres li adjudiquen. Lo regionalisme es la salvació d'Espanya.

Parló científicamente de l'importància y finalitat de la doctrina autonomista o regionalista, excitant a tots los presents pera que, essent models d'ilustració y de cultura, serveixin pera atraure sobre llurs ideals lo respecte y la simpatia dels veritables patriotes.

Acabá fent una crida als bons valencians pera que desde les rengleres dels regionalistes treballin en profit de la terra valenciana.

Lo senyor Barberá fou aplaudit ab gran entusiasme, y la majoria anà a donarli una estreta de mà y la més coral enhorabona.

Elogi del Fret, pera dir en les Festes de Nadal

De tots los físichs patirs dels homes, lo fret es acàs lo que més aviat sembla venir de part de Deu. Altres dolors, com la fam, la set, y la mateixa calda excessiva, se diríen imposats al ser mísper per alguna potència hostil, si no'l mateix Dimoni. Però hi há en lo fret alguna cosa de tan pur, que ab claretat s'entén que no pot produirse més que per mà tres voltes santa.

Veyeu com en la neixensa de Jesús la desgracia de pobresa es representada, essencialment, en fret. Se fa difícil figurar altres mals trasponer la porta de la Estabília. Jo no sabría imaginar la Santa Verge esguardant al Jesús Infant, morta de set,—de la que se'n diu set,—la boca seca, oberts trágicamente los llavis. En canvi una lleugera trémolor sobre la blancor, ne completarà graciosament la poesía, així en lo visatge de la Mare de Déu, com en lo de les estrelles.

¿No es de creure que les mateixes estrelles tenen fret? ¿No deu tenirne a sa manera la lluna, no'n deuen tenir los raigs de lluna? ¿No'n té'l mar, tan quiet, tan solidari, lo pobre gegant bondadós? Y'ls morts, ¿no'n tindrán, enllá de les eres? Y les criatures a venir, ¿no'n tindrían per ventura, enllá del futur?... Mentre que de fam y set sembla que no més n'han de patir les besties.

... Jesús, bon Jesús, que naixeu en aquesta nit; feu, y ajudéunos a fer per tothom la vida dolsa. Sé com es indispensable el Dolor: déulo moral mellor que físich, per rahó de noblesa... Mes, si cal mal físich, per rahó de noblesa també, trieu, més que aquells que fan parents ab les besties, aquell altre en que semblén units ab los als, ab la lluna, ab los raigs de lluna, ab los estels, ab lo mar, ab los morts, ab les criatures a venir, y ab aquell tremolar tan bell de la vostra Santíssima Mare, en la desabrigada Estabília.

XENIUS.

NOVES

A tots los nostres apreciables llegidors y colaboradors desitja LO CAMP DE TARRAGONA un bon acabament y un bon felís y pròsper any nou y a Catalunya vida nova.

Novament la culta y populosa ciutat de Barcelona ha sigut teatre de les baixes y criminals ires dels desbaratadors de la societat.

A nom de no sabem qui, explotá lo dia de Sant Esteve una màquina infernal que ferí greument a un pobre home que s'esqueya ésser a l'orinador ahont la bomba estava depositada.

Miracle providencial fou que no hi haigués més víctimes, però l'intent de ferne en major cantitat no hi ha pera que duptar que'l desconegut autor lo degué de tindrer.

Lo dia abans se'n trobá un altre que també volgué la Providència que no's cumplissin los malvats instints de l'autor o autors.

No'n hem d'esforsar gayre pera fer patenta la nostre protesta més dura y enèrgica, però avuy cal que la dirigim severíssima contra'l nostre malaurats gober-

nants que no saben trobar lo filó d'aquestes mines ahont nian ideals tan perversos.

¡Pobre Barcelona si no procura ella mateixa salvarse!

Si confia que'l gobern la Iliurin de l'abí desespero, aviat la grau ciutat serà presa del pauperisme més horrorós y vergonyant.

Al menys per lo que fins avuy ha donat mostra pera que no's repeixeixen escenes tan sanguinoses com les del Liceu, Cambis Nous, Rambla de les Flors y carrer de Fernando y tantes altres tentatives de crims no arribats a realisarse.

Per excès d'original deixèm de publicar la llista darrera de la suscripció de la Señera de l'Orfeo.

Ho farèm en nostre proxim número. Los que hi vulgan contribuir poden apropiar aquesta setmana que será definitivamente la última.

Les festes de Nadal han trascorregut a nostre ciutat molt animades y alegres, sense que s'hagi hagut de registrar cap nota desagradable, cosa gens estranya en un poble com lo nostre, tan sossegat y decent, propi del carácter que'l distingeix.

—Neurastenia.—Neurostodeno Sugrañes.

L'any se despedeix ab rigorosíssim fret. Les grans nevades caigudes a l'alta muntanya han produït lo natural efecte y en lo pla les glassades sovinten cada dia més fortes. La d'avuy, segons notícies, ha sigut intensíssima y ho prova la baixa temperatura que en tot lo dia s'ha sentit.

Passat demà, dilluns, començará la temporada de Carnestoltes en la societat «Ateneu de Tarragona» ab un lluit ball en obsequi als socis.

L'esmentada festa promet esser molt lluïda.

Segons telefonema rebut a la Cambra de Comers, lo Senat ha acceptat també l'esmena del diputat a Corts D. Juliá Nougués als presupostos, pera l'establiment d'un correu setmanal entre'l nostre port y les Balears.

Pera'l diumenge dia 6 del mes vinent s'anuncia la celebració d'un miting anticlerical en aquesta ciutat, prenenhi part los diputats D. Roderich Soriano y don Juliá Nougués.

Així se despren d'una comunicació que se'n ha enviat.

Convalecencies.—Ovi Lecitina Giol.

A la Conselleria de l'Ateneu de Tarragona s'han posat a la venda les col·leccions de postals editades per l'Associació Protectora de l'Ensenyansa Catalana, qual producte íntegre's destina al foment de les escoles catalanes estableties en la nostra terra.

Cada colecció's compón de 20 postals, representant monuments y paisatges de Catalunya, hermosament gravats, essent lo cost de les 20 postals una pesseta.

Les recomanem als aymants de les escoles catalanes.

Tothom està enterat de l'últim atentat terrorista a Barcelona. Quan dimecres a la nit, se reberon aquí les primeres notícies, hi hagué un veritable esclat d'indignació, més per l'acte en si y per llurs autors, per l'incuria que suposa l'indiferència ab que l'Estat mira aquesta trascendental qüestió.

En cap país que no fos Espanya succeiria lo que està passant a Barcelona. Lo nostre modest parer es que'l barcelonins y llurs entitats mes autorisades, han de deixar de protestes y exclamacions inútils, y obrar ab tota l'energia possible.

COSTUMS TARRAGONINES

Darreras obras de

D. FERRAN DE QUEROL Y DE BOFARULL

HERÉU Y CABALÉ..... Preu: 2 ptas.
MONTSERRAT..... > 3 >

Se venen en l'estampa d'en Francesch Sugrañes.

ESPECTACLES

TEATRE PRINCIPAL

Ateneu de Tarragona

Funcions pera demà diumenge

TARDE.—«Lo cantador», «Qui... compra maduixas» y «Lo somni de l'Inocencia».

NIT.—«Matrimonio civil», «Claror de posta» y «La Praviana».

TIP. DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

TAQUIGRAFÍA

S'obrirà un curs lo dia 2 de Janer pròxim.

Mensualitat, 5 pessetes. Direcció, Armaná, 3, 2, 2^a.

Llisons alternades, de set a vuit de la nit. Classificació d'alumnes: los inenors de 16 anys, los dilluns, dimecres y divendres. Los demés, dimarts, dijous y dissabtes.

Als tres mesos, pràcticas de velocitat.

Per l'inscripció, dirigir-se de paraula o breu escrit a D. Lluís Arís.

MEDALLA DE PLATA

Emulsió NADAL Mellor que Scott y sòmils: Unica ab 50 per 100 oli bacallà tot assimilable. Usant oli sol, se tolera mal y perd vies intestinals. Reconstituent nens, adults, veïls; consunció, convalecències, clorossis, embaràs, lactàcia, tos, tisis, escròfules, raquitismes, anèmia. Certifican eminents doctors Col·legis Metges y Farmacèutics.

MEDALLA DE PLATA

Xarop Hipofosfít NADAL Tònic reconstituent, estimulant. Hipofosfít cal, estricnina, ferro, manganès, quinina, sosa, cuasina, neurostina (fósforo orgànic), formiat sosa.—Anèmia cerebral, enfermetats medulars, astenia muscular; activa digestia, deté caducitat orgànica.

MEDALLA DE PLATA

Glimina NADAL Antidiabètic infalible de «Limas de mar». Demà neu literatura.

Major, 14.—TARRAGONA

Senyors Propietaris

Si desitjeu planter d'ametllers empeltats ja, de les millors classes y de prèus molt econòmichs procedents de la província de Lleida, dirigiu-se al **Sr. Joseph Illa, Comte de Rius, n.º 11, 1.º**

Tallers d'Arts Sumptuaries

DE

FRANCISCO CASANOVAS

SUCCESSION DE FÉLIX RIBAS

Carretera de Castelló.—TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.

Projectes y presupostos detallats de les obres que ho requereixin.

Donya Carme Figuerola

VIUDA DE PERPIÑÀ

ESPECIALISTA EN PARTS

Ex-alumna de l'Hospital de Santa Creu, de Barcelona, ab dos anys de pràctica en dit benèfic establiment, ofereix sos serveis.

Rambla de Sant Joan, 56, entrassol

TARJETAS DE VISITA

Impremta Sugrañes

LÍNIA REGULAR DE GRANS VAPORS

IBARRA Y C. S. en C.

SEVILLA

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Cádiz, Sevilla, Huelva, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Gijón, Santander, Bilbao
Sant Sebastiá, Pasajes, Bayonne, Burdeos y Nantes.

Servey ràpit eventual per al Nort d'Espanya, ab escala en los ports de Valencia, Alacant, Málaga, Cádiz, Sevilla, Vigo, Coruña y Santander.

S'expedeixen coneixements directes pera Ayamonte, ab trasbord en Huelva als vapors La Activa.

S'admet càrrega y passatgers a preus reduts.

Sortirà d'aquest port lo pròxim dijous lo magnífich vapor espanyol

de 1,230 tonelades, admetent càrrega y passatgers pera's ports nomenats.

Son consignatari D. MARIAN PERES.

CABO S. MARTIN

NEURASTENIES

clorosis,

debilitat general,

anemia

se curen radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES

EN TOTES LES FARMACIES

Sastrería y Camisería d'en

VICENS BRELL

NOVETATS de la temporada d'hivern en Sastrería, Camisería y Corbateria.

DEPÓSIT d'ornaments religiosos dels **Fills de Miquel Gusí**, de Barcelona.

DEPÓSIT de l'acreditada sombreria de la casa **L. Trinchet**. Especialitat en los de teula y copa.

Se confeccionen tota mena de trajes y pesses pera senyors eclesiástichs.

Comte de Rius, 23 y Rambla de Sant Joan, 57

DR. SASTRE Y MARQUÉS

HOSPITAL, 109.—BARCELONA

Pastilles calmants de la tos del Dr. Sastre y Marqués. Vi d'ostres del Dr. Sastre y Marqués, lo millor dels tònicshs. Sucre vermicfruch del Dr. Sastre y Marqués, preciós remey pera espulsar los cuchs. Essència febrifuga del Dr. Sastre y Marqués, contra tota classe de febres.

Dentícinha del Dr. Sastre y Marqués, és la salvació segura dels nens en tots los accidents perillosos de la dentició.

Conservador de la boca del Dr. Sastre y Marqués. Ab aquest preciós remey s'eviten tots les malalties.

Per tenir lo cabell no hi ha res com la tintura del Dr. Sastre y Marqués.

Casa especial en Axarops medicinals dosificats

AYGUA NAF SE RRA

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, doq; el s'admeten de color inalterable.

y teixit tantíssim bo,

que resisteix tota prova

al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos

ab pintats tan rebóns,

que ni Rafael ni Murillo

los podrían fer melló,

aproposít per regalos;

causen gran admiració.

Trobaran també sombrillas

y un gran assortit de bastòns,

parassols de totes menes

que són molt barato y bons.

Mellor dit: no hi ha cap casa

en tan bonas condicions.

26.—Comte de Rius, 26.—TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció: Carrer Méndez Núñez 6, baixos.
Administració: Rambla de St. Joan, 39. Llibreria y Centre de suscripcions de D. Sadurní Ginesia.

Preus de suscripció

Tarragona, trimestre. 1'50 pta.

Foia. 1'50 »

Extranjer. 2'00 »

Número d'avui. 0'15 »

■ De venda en lo local de l'«Associació Catalanista», carrer de Méndez Núñez, 6 y en la esmentada Llibreria.

Anuncis a preus reduts

Serveys de la Companyia Trasatlàntica

Linia de Cuba y Méxic.—Lo dia 17 de desembre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña lo vapor

ALFONSO XIII

directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l lloral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Noya-York, Cuba y Méxic.—Lo dia 26 de novembre sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 30 de Cádiz, lo vapor

MONTSERRAT

directament pera Nova York, Habana y Vera cruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, llorals de Cuba y Isla de Santo Domingo. També admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Habana.

Linia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de desembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor

BUENOS AIRES

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada junt la flor tendre, fresca y esculpida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta.

A l'engrès importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.-Reus

A la menuda: Farmacia del Centre.-Tarragona.-Demanar AYGUA NAF SERRA

pera Fernando Poo, ab escals a Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife y Santa Cruz de la Palma, retornant a Santa Cruz de Tenerife pera empender lo viatge de retorn, fent las escals de Las Palmas, Cádiz, Alacant, Valencia y Barcelona.

Linia de Fernando Poo.—Lo dia 25 de Janer sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor

SAN FRANCISCO

pera Fernando Poo, ab escals a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Linia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dijuns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissaptes.

Aquests vapors admeten càrrega en las condicions més favorables y passatgers, a quins la Companyia dona allotjament molt cómodo y tracte esmerat, com la acreditat en son dilatat servey. Rebaixa a familiars. Preus convencionals pera camarots de luxe. Rebaixa pera passatges d'anada y tornada. També s'admet càrrega y s'expenen passatges pera tots los ports del món servits per línies regulars. La empresa pot assegurar las mercaderías que s'embarquin en los seus vapors.

AVIS IMPORTANT.—Rebaixa en los nòlits d'exportació.—La Companyia fa rebaixas de 30 per 100 en los nòlits de determinats articles, ab arreglo a lo estableit en la R. O. del Ministeri d'Agricultura, Industria y Comers y Obras Públicas de l'4 Abril de 1904, publicada a la Gaceta del dia 22 del mateix mes.

Serveys comercials.—La secció que d'aquests serveys té establet la Companyia, s'encarrega de treballar a Ultramar los Mostruaris que li siguin ensaigats y de la colocació dels articles, qual venda, com ensaig, desigual fer los Exportadors.

Per més informes dirigir-se a son agent.

D. EMILI BORRÀS